

Iskaja vsak četrtik
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Maročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Dalečniki katol. tis-
kovnega društva do-
birajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 16.

V Mariboru, dne 16. aprila 1903.

Tečaj XXXVII.

Deželni zbor štajerski.

Danes dne 16. t. m. se je sešel deželni zbor štajerski na pordnevno zasedanje. Slovenski poslanci se bodo zasedanja udeležili in slovenski narod na Štajerskem pričakuje od njih, da bodo izrekli odločne besede v obrambo njegovih pravic. Priložnost se bo jim ponudila pri razpravi o proračunu, gradi pa je itak več kot dovolj.

V političnih uradih na Spod. Štajerskem je pretežna večina uradnikov, ki ne razume dobro slovenski in ki torej ni zmožna poslovati med nami. Ta nedostatek škoduje tudi ugledu uradov, kajti ljudstvo pač ne bo zapalo v važnih zadevah ljudem, ki ga ne razumejo. Osebito naj opozorijo naši deželni poslanci cesarskega namestnika na mladega voditelja pri ljutomerskem glavarstvu, ki je goreč nemški nacionalec. Kako je nastopal pri zadnjih deželnozborskih volitvah, kako je agitiral na škodo slovenske okoliške šole, kaj je delal njemu podložen komisar Zoffal, je dovolj znano. V zadnjem času pa ima mladi voditelj ljutomerskega glavarstva novo zabavo v tem, da razveljavlja sklepe občinskih zastopov, ki so sklenoli, da bodo uradovali samo slovenski. Nam je znano par takih slučajev.

O ponemčevanju, ki se vrši načrtoma v deželnih kopališčih na Slatini in na Dobrni, poslanci ne smejo molčati. Na slovenski zemlji ležijo ta kopališča, a slovensko ljudstvo se odriva od zasluzka in vabijo se tuji ljudje sem, da pojedjo našincem kruh izpred ust.

Splošno pozornost vzbuja na Spodnjem Štajerskem sodnijska obravnava med ptujskim županom Ornikom in bivšim »Štajerčevim«
urednikom Kalhbergom. Nasi poslanci naj ne zamudijo vprašati cesarskega namestnika, zakaj je v svojem odgovoru o obrežnih delih nasproti nemški ljudski stranki tako čudovito uljudno odgovoril. Naj pa vprašajo tudi pravosodno instanco, kaj misli državno pravdnistvo ukreniti glede na izjave, ki jih je dal priča Mayer pod prisego o ponarejanju računov. Vsak Slovenec je o tej stvari radoveden in nemara tudi mnogi Nemci.

Kako trpi naše spodejštajersko šolstvo pod nemškim vplivom iz Gradca, o tem lahko poslanci govorijo cele tedne. V Mariboru so ustanovili žensko učiteljsko, da bodo nemške učiteljice poučevale naše ljudstvo in da slovenske učiteljice, hčerke slovenskih starišev, ne bodo mogle več dobiti kruha in zasluzka na domačih tleh. To učiteljsko je pa tudi sicer nepotrebno, ker v Mariboru že obstoji eno žensko učiteljsko, ki je v zasebnih rokah. Samo, da bi se Slovenci prej ponemčili, ustanavljajo Nemci drage zavode, in Slovenci se morajo zraven sami pomagati plačevati. Na Spodnještajerskem je mnogo mest, trgov in kmetijskih občin, kjer ni za Slovence nobene ljudske šole. O višjih šolah niti ne govorimo. Za boljša učiteljska mesta se odbirajo nemškutarske učiteljske moči, značajni slovenski učitelji in učiteljice se zapostavljajo. Nekateri okrajni šolski nadzorniki delajo le na ponemčenje šol in ponemškutarjenje učiteljstva, za prospeh šolstva se pa ne brigajo, ker nočejo pomagati slovenskemu šolstvu ali so pa pre-

neumni za to. Seveda čast izjemam! Poslanci naj tudi razkrinkajo delovanje deželnega šol. sveta glede okoliških šol, na katerih pogin se dela na najrazličnejše načine. Za učiteljstvo se mora zahtevati popolna enakopravnost. Nemci se smejo udeleževati narodnega pokreta in tudi v šoli podajati deci skrajno narodno-radikalne nazore, slovensko učiteljstvo pride vsled vsake malenkosti v preiskavo. Naše učiteljstvo morajo poslanci ščititi, sicer je težko biti na Štajerskem slovenski učitelj. Naj se osvetli v deželnem zboru tudi postopanje okrajnega šolskega sveta za okolico Maribor pri nastavljanju učne moči v Studencih, ter se naj pokaže, kako je ravnal dežel. šolski svet pri imenovanju posilinskega nadučitelja za Poljčane. Mi ne moremo vseh slučajev navesti, a iz povedanega je že razvidno, da o šolstvu bo imel vsaki slovenski poslanec dovolj govoriti.

Zopet in zopet je treba spominjati na krivičnosti sedanje lovske postave ter zahtevati postav, da se zabrani propad kmetijstva.

Da hočemo Slovenci vsled krivic, ki se nam gode v Gradcu, upravno samostalnost za Spodnji Štajer, tudi to se naj v Gradcu enkrat odkrito pove.

Pri sedanjem zasedanju se naj slišijo vendar enkrat tudi odločne besede od slovenske strani. Če bodo poslanci korajžno postopali, jim bo v korajži sledilo tudi ljudstvo.

Listek.

Prvi denar.

Poznala sta se že dalje časa. On je bil sin poštenih starišev, ki so hoteli z njega imeti duhovna; a človek obrača, Bog pa obrne. Oče je umrl in mati so bili veseli, da je prišel njen Jožek h ključavničarju. Ona je bila hči revne vdove. Stariši so jima želeli vse dobro: saj sta bila oba pridna. Dobro bi se jima bilo godilo, ako bi bil mogel Jožef kako službo dobiti. To se pa ni dalo. In tako sta zidala zračne gradove in se tolažila z nado, da Jožef dobi delo.

* * *

Bilo je lepo popoldne po zimi. Vrata v sobico vdove Urbasove se odpro in vstopi čedna deklina, Neža, Jožefova nevesta.

»Danes prideš zgodaj, dekle«, nagovori jo mati, »ali prav je tako. Prvič že dolgo nisi bila pri nas, in drugič se je pri nas mnogo spremenilo. Kdaj si bila zadnjič tukaj?«

»Ravno pred tednom.«

»In glej, ravno jutri bode teden, ko je dobil Jožef delo.«

»Ali je mogoče, mati?«

»Seveda, deklina, seveda!«

Dekle se je razveselilo. Jožef ima službo, kmalu se bode njuna želja izpolnila. Tudi starka je bila vesela; ni čuda, sin ji je bil v starosti zaslomba in opora.

Ženski ste sedeli poleg sebe.

»Kje pa dela, mati?«

»Pri Poženelu, Nežika; pa tudi dobro plačo ima tam. Kar čudila sem se sreči, ki je naju doletela. Pomisli: zasluži dvanajst goldinarjev! Toliko denarja ne pomnim pri nas.«

»Dvanajst goldinarjev? To je lepo!«

»In mu še ni treba posebno veliko delati. Škoda, da nisi bila celi teden pri nas, slišala bi bila, kako se je Jožef hvalil.«

»Bolje, kot ako bi se pritoževal. Sicer pa, mati, nama bo tudi danes pripovedoval?«

»Seveda, seveda, le nikari ne skrbi.«

»Lepo vas prosim, kam bote toliko denarja dali?« vpraša poredno Nežika.

»Zadnji čas sva prišla v dolgove. Moko sva jemala že dva meseca na dolg, že sama nisem vedela, kako si opomoreva. Kar jaz s perilom zaslužim, je majhna stvar. No, gospod Bog je nama pomagal. Ali da ne pozabim: kam bomo dali toliko denarja? Poplačamo dolgove, in hranili bomo, hranili za poroko. Saj vaji z Jožetom poznam.«

Dekle je zarudelo. Mati nadaljuje: »Ti

boš imela nekaj grošev po očetu, in Jožefu se je ponudila priložnost si nekaj prihraniti. Enkrat se bode vama še dobro godilo!«

»Mati! Tukaj sedim, in pozabila bi že bila, da grem za šiviljo nekaj kupit. Lepo bi me oštela. Zvečer pridem. Sama sem rado-vedna, kaj bode Jožef povedal.«

»Le pridi!«

* * *

Ura je odbila šest. Vrata Poženelove tvornice so se odprla, delavci silijo ven. Med zadnjimi je bil Jožef. Obdan od tovarišev je stopil z jasnim čelom, ne brigajoč se za mraz, da je kar škripalo. Saj je imel v žepu denar, denar, ki ga že toliko časa ni videl. V duhu se je veselil, kako ga pozdravijo mati, kako bodo segli po denarju, da poplačajo dolgove.

»Petak dobi trgovec«, misli po potu. »Čudil se bode, kje sva dobila denar.« In skoraj mu ni bila všeč misel, da bode trgovec najbrže že vedel, kje in kako službo je dobil.

»Čuj Jožef, pojdimo na kozarec piva«, ga vabi eden tovarišev, ki so ga spremljali.

»Ne grem, mati čakajo denar, zamudim se, skrbelo bi jih.«

»Ne bodi otročji, Jožef!«